

Európai gyermek-találkozó hazánkban

A nyáron nagyszabású esemény színhelye lesz hazánk: július 28. és augusztus 14. között rendezik meg az európai gyermektalálkozót. A megnyitó ünnepségnek a budapesti sportcsarnok ad otthont, ahol az európai gyermek és ifjúsági mozgalmak hétszáz küldötte a béke, a barátság, a szolidaritás jegyében a magyar pajtásokkal együtt köszönti a gyer-

mekévet. Valóságos kis mesevárossá alakul át a sportcsarnok. A csillebéri úttörőtábor augusztus 1-ig lesz a vendégek otthona, Budapest után Zánka várja a gyerekeket, ahol egy hetet töltenek. Ezt követően augusztus 14-ig szerte az országban magyar családok adnak otthont a vendégyerekekkel együtt közönségi a gyer-

Művészet a kerámiaiparban

Több mint ezer porcelántárgyat, a Finomkerámiaipari Művek 41 iparművész-tervezőjének legjobb alkotásait — öt év termésének legjavát — tárja az érdeklődők elé a Művészet a kerámiaiparban '79 című kiállítás, amely hétfőn nyitotta meg kapuit Budapesten. A kiállítás szeptember 5-ig tekinthető meg.

Életbe lépett az új Btk., és kiegészítő jogszabályai

Amikor a múlt év decemberében — négy esztendő előkészítő munka után — megszületett a bűnözés elleni eredményesebb küzdelem korszerű, hatásos, társadalmi fejlődésünkkel összhangban álló új eszköztára, a törvényhozó testület július 1-ig adott időt arra, hogy a bűnildőzés, az igazságszolgáltatás felkészülten fogadjassa a büntető törvénykönyv életbe lépését. Az el-
telt fél esztendőben láttak napvilágot a végrehajtást, alkalmazását elősegítő magas szintű jogszabályok.

A bűnözés ellen és megelőzéséért folytatott harc sarkalatos pontja a büntető magatartások körének helyes megvonása: az új törvénykönyv kihagy például néhány olyan gazdasági bűncselekményt, amelyek ellen a büntetőjogon kívüli eszközökkel hatékonyabban lehet fellépni. Ugyanis a gazdaságirányítás jogi felelősségi rendszerének csak a leg súlyosabb és a végső esetben alkalmazható része a gazdasági bűncselekményekért való büntetőjogi felelősség. Az ítélezés tapasztalatai szerint is eredményesebb eszközökkel szolgál a munkajog vagy a polgári jog a gazdálkodás feyelmét sértő magatartásokkal szemben.

Az Elnöki Tanács tör-

vényerejű rendelettel módosította a büntetőeljárásról szóló törvényt: elsősorban azért, hogy döntsön több „új bűncselekmény” hovatartozásáról. Így a terrorcselekmény, az életveszélyt okozó testi sértés elbírálása a megyei bíróságok hatáskörébe tartozik majd. Július 1-től az állam elleni bűncselekmények között újonnan megfogalmazott hűtlenség ügyében a fővárosi bíróság büntetőtanácsai járhatnak el. A Btk. lehetőséget ad a foglalkozástól, illetve a járművezetéstől való végleges eltiltásra. A bíróság viszont mentesítést adhat, ha az eltiltás óta 10 esztendő eltelte, s az érdekelt ismét alkalmazásá vált hivatása, vagy a járművezetés folytatására.

A törvénykönyv életbe lépése után csak a valóban fokozottan veszélyes cselekmények elbírálása hárul a bíróságokra; így például a vagyon elleni bűncselekmények büntetőjogi és szabálysértési kategóriái között a múltbeli 500 forintos értékhatár ezer forintra emelkedett. A többi között ez tüzte napirendre a szabálysértési kódex módosítását és kiegészítését is. Július 1-től tehát több mint 50 új paragrafust is figyelembe vesznek a szabálysértési ügyekben eljáró tanácsai és más hatóságok. Feladatuk lesz

az enyhébb „háborúskodások”, magánlaksértések elbírálása. Igazságot vesznek kisebb becsületsértési „pekrekben”. Ezen túl szabálysértésért felelnek a figyelmenlmetlen gépjárművezetők is, akik a KRESZ megszegésével mások életét, testi ép-ségét vagy egészségét közvetlen veszélybe sodorják, vagy nyolc napon belül gyógyuló sérülést okoznak.

A törvény teljes szigorával lép fel viszont a Btk. az ittas gépjárművezetőkkel szemben. Ami a szabálysértési törvényt illeti, itt is bővültek a szesz italal kapcsolatos tilalmak. Vegyis, a továbbiakban nemcsak a gépjárművezetők, hanem a vasúti, légi vagy vízi közlekedés „szesztilalmát” sem-mibe vevők is szabálysértőknek minősülnek. Ugyanígy a spiccesen lovak kocsi hajtók, és kerékpározók is, mi-vel közlekedésük megannyi balesetveszélyt rejt.

Egyébként azokat, akik az elmúlt hónapokban követték el bűncselekmény, s csak július 1-e után állnak a bíróság elé, a korábbi Btk. szerint kell felelősségre vonni. Csak akkor lehet esetükben az új törvényt követni, ha eszerint a tiltott magatartás már nem bűncselekmény, vagy ha a törvényho-zó ezt enyhébben minősíti (MTI)

Régi és mai magyar...

Úgy tűnik, ezen az ünnep-lős hetén, a veszprémi talál-kozó napjaiban, bizonyítani szerette volna a Magyar Te-levízió, hogy valóban rá-szolgál az évi egyszeri ün-neplésre. Míg Veszprémben szaktekintélyekből álló, két tagozatú zsűri, a kritikusai gárda színe-java és a leg-főbb kritikák, a közönség te-kinthette át az utóbbi esz-tendő művészi produktumai-nak válogatottját, a tévé-operák és a drámák sorát — a hét műsorába két olyan bemutatónak került, amelyek jelezni képesek a tévé mű-vészeti törekvéseit. Nevez-tesen: a *Rusticus imperans*, avagy *András kovács király-sága*, *Szentes Reginád*, fe-rencs rendi tanár színdar-abjának tévés feldolgozása. A másik műsor, amiről be-szélünk: *Lendvai György té-véjátéka*, a *Házimozsi*.

Az előbbi, *Horváth Jenő* rendezte tévédarab annak a tiszteltreméltó törekvésnek egyik kifejezője, miszerint a tévé feladatának tartja a sajnós kevéssé közismert ré-gi magyar irodalom felfede-zését is. Nyilvánvalóan azzal a céllal, hogy segítsen elmé-lyíteni mindannyiunkban a bizonyosságot: nemzeti iro-dalmunk történetének igaz-zán nagy korszakait nem elő-zmények nélkül valóik, s eme előzmények számos darabja ma is figyelmünkre érde-mes. Az 1780-as évek végén

latinból magyarított törté-net András kovács királysá-gáról például azért — bizo-nyította a tévéváltozat —, mert dialógusai példaszé-ven illusztrálják nyelvünk gazdagságát, bámulnivalóan sokféle színét, zamatát, egy-szersmind lényegretörő eg-yszerűségét, kristályos tisztá-ságát. Nagy szükségünk is van ilyesféle bizonyosságokra manapság, amikor beszélt és írott nyelvet egyaránt sokan, nem alaptalanul féltenek sé-máktól, körmönfont semmit-mondástól, tisztátalanságtól. (És, ha ez ellen tesz is a té-vé a mostanihoz hasonló be-mutatókkal, korántsem vél-nem egyéb műsoraival a be-szédrontás bűnében.) Igenel-hetjük az iskoladráma ma-napság, amikor beszélt és írott nyelvet egyaránt sokan, nem alaptalanul féltenek sé-máktól, körmönfont semmit-mondástól, tisztátalanságtól. (És, ha ez ellen tesz is a té-vé a mostanihoz hasonló be-mutatókkal, korántsem vél-nem egyéb műsoraival a be-szédrontás bűnében.) Igenel-hetjük az iskoladráma ma-napság, amikor beszélt és írott nyelvet egyaránt sokan, nem alaptalanul féltenek sé-máktól, körmönfont semmit-mondástól, tisztátalanságtól.

A Házimozsi a tévéből so-kat hiányolt mai problema-tika miatt hívta föl magára a figyelmet Bár nem mond-hatjuk, hogy átütő erejű, nagy hatású tévéjáték szü-letett *Mihályfy Sándor* ren-

dező keze nyomán, de ré-szint ez nemcsak az ő hibá-ja, másrészt a mai valóság-nak ellentmondásairól szóló tévéműnek akut hiánya ar-ra most késztet, hogy a próbál-kozásoknak is örüljünk. (Mindezt azért is mondjuk, mert az esztétikai mércek szerint meglehetősen érde-snek, csiszolatlanak minősít-hető *Ellentétek*, a *Pünkösztí* *Árpád* írásai alapján készült *Dömölky János*-mű éppen most kapott fő- és közönség-díjat Veszprémben; néze-tünk szerint azért, mert lé-nyeges társadalmi ellentmon-dásokról beszélt szókimondó, jobbító szándékú őszinteség-gel — tehát sokáig hiányzó, régenvárt módon!) A Házimozsi szándékai szerint az értelmiségi réteg ellentmon-dásos közérzetének drámá-ja; valójában s az lehetett volna, hanem lenne híjával valódi drámai konfliktus-nak. Ha Lendvai György nem elégszik meg a jól is-mert „értelmiségi sikertelen-ségek”, kisiklások és kielé-gítetlenségek regisztrálásá-val, ha nem egyszerűen ezek személyes, a szereplőinek jellemében fellelhető okait kutatja, hanem a társadal-miakat — valódi mai kon-fliktusokra — bukkanhatott volna. Talán akkor újabb az *Ellentétek*hez hasonló, nagy értékű tévédráma születik.

Sulyok Erzsébet

Munkavédelem élelmiszeripari üzemekben

Az élelmiszeripari üze-mekben — amelyben a dol-gozók általában baleset-veszélyes munkát végeznek —, a körültekintő intézkedések nyomán csökkent a balesetek száma — ezt állapította meg az ÉDOSZ felmérése, amely az elmúlt években hozott munkavédelmi intézkedések hatását vizsgálta. Tavaly az egy évvel korábbihoz ké-pest 8,3 százalékkal keve-sebb volt az üzemekben a három napon túl gyógyuló baleset és a kiesett táppén-zes napok száma is kedvező-en változott. Az idén, az első negyedévben — az el-múlt év azonos időszakához képest — további javulás mutatkozott: 1,2 százalé-kal kevesebb baleset történt. S, ami különösen figyelem-re méltó: egyetlen halálos baleset sem fordult elő.

Az ÉDOSZ munkavédel-mi felügyelete — a társadal-mi munkavédelmi felügye-lők bevonásával — az üze-mekben fokozta az ellenő-rzéseket. Több mint 120 esetben tartottak üzemi, vál-lalati helyi szemléket, vizsgá-latot, és amennyiben hiá-nyosságot találtak, intézked-tek. Hat alkalommal került sor szabálysértési eljárásra, és pénzbírság alkalmazására. Tíz ízben fegyelmi eljárást kezdeményeztek az érintett gazdasági vezetővel szem-ben. Három esetben a mun-kahely üzemeltetésének fei-lfüggesztése vált szükségessé

a baleseti veszély elhárítá-ság. Az eddiginél is szigorú-ban megkövetelik az üzemi balesetek kivizsgálását is, valamint az ezzel kapcsolatos nyilvántartási és be-jelentési kötelezettség tel-jesítését. (MTI)

A könyvtárak 30 éve

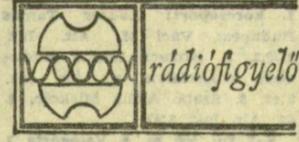
A Könyvtartudományi és Módszertani Központ vala-mint a Somogyi-könyvtár-rendezi „A magyar közmű-velődési könyvtárak 30 éve” című kiállítást a Közmű-velődési Palota kupolájában. A látlat megnyitója ma, kedden délután 4 órakor lesz, beszédet mond Sárdy Péter, a Kulturális Minisz-terium osztályvezető-helyet-tese.

Orvgyilkosok, öngyilkosok

Feljegyzett anekdota: az 1848-as szabadságharcban Bem tábornoknak tisztjei meséltek az országszabadító Zrínyiről. Halálához érkezve persze nem feledkeztek meg ama bizonyos vadkanról, amely a költő-hadvezér köz-vetlen végzetét állítólag okozta. „Bécs keze” — mondták a tiszték. „És a bizonyítékok?” — kérdezte Bem. „A bizonyítékokat Bécs megsemmisítette. A nemzet hite a bizonyíték.” „Bravó”, így a tábornok, „tetszik nekem az önök Zrínyi-ügye.” Bem tábornok talán igaz-zan illetékes, ha valóban forradalmárról, nemzeti és nemzetközi szabadsághős-ről van szó. Fenti véleménye akkor került a fejemben ilyen megvilágításba, amikor a Petőfi rádió múlt hét hé-tfői esti műsorát hallgattam: *Orvgyilkosok és öngyilkosok* volt a címe. Alcímében be-valóan „történelmi gya-nakvadásunk okairól” kívánt elmélkedni, neves történé-szek — *Benda Kálmán*, *Glatz Ferenc*, *Kosáry Do-mokos*, *Perjés Géza*, *Varga János* —, továbbá a műsor-vezető *Hanák Péter* véleményeinek sorával. Az alap-gondolat — miszerint a ma-gyar történetírás és főként a történelmi köztudat tele van gyanakvással a nemzet szá-mos haladó történelmi sze-mélyiségének váratlan, rej-

télyes, vitatható körülmé-nyek között történt halála-ival kapcsolatban — oknyo-mozásra készítette a szakér-tőket. Nem is akármilyen-re. Elhangzott oly konklúzió, hogy az egész, már-már pa-tologikus össznépi gyanak-vás „a nemzeti önbecsülés igénye — torz formában”. Egy másik: a történelemtől állandóan fölpofozott népek mindig nagymértékben haj-lamosak a „bűsmagyarko-dásra”. Továbbá: e gyanak-vás egyfajta elhárító me-chanizmus. A hiedelmek nemzeti fejlődésünk demok-ratizmusának hiányait bizo-nyítják. És még valami: az efféle, nem bizonyítható vagy éppen a tudomány ál-tal már meg is cáfolt babo-nák és legendák fenntartá-sa merő önáltatás. Ami ugyebár a legrosszabb nem-zetpedagógia.

Nem vagyok történész, és isten ments, hogy egy ko-moly szaktudomány műve-lőinek dolgába ártsam ma-gam. Am mivel ez a tanul-ságos műsor feltételezhető-en nem szűk szakmai kö-zönségnek, hanem az ország rádióhallgató nyilvánosságá-nak készült (ráadásul tévé-mentes hétfői napon), vala-mi nem tetszett nekem. Nevezetesen a nemzetpeda-gógia tárgykörét illetően. Manapság, amikor éppen a nemzettudat tisztázásáról

folytatnak itt is, ott is idő-szerű és reményekre jogosítóan érdekes vitákat — szakemberektől határozot-tabb, egyértelműbben orien-táló állásfoglalást várhat-tunk volna, gyanakvó nem-zetünknek címezendő. Vagy szerényebben szólva: egy, történelme során a meggyö-törtség minden természetes ösztönével gyanakvóvá tett népek további eszmei tá-mogatást. Kevesebb ostrom-zással, talán egy kicsit több biztatással.

Annál is inkább, mert gyanítható: nemcsak Bem tábornoknak, de a történet-tudomány mai hivatott mű-velőinek is tetszhet sok mozzanat kései Bocskai-, Széchenyi- vagy éppen Zrí-nyi-ügyekben. Domonkos László

Úttörő-mezőgazdászok versenye

Szép sikerrel zárult az út-törő-mezőgazdászok verse-nyének országos döntője Mosonmagyaróváron. Egy héten át 11 háromtagú csa-pat versengett az elsőségért. Első helyezést ért el a Zala megyei zalaszentistváni ál-talános iskola csapata, a második helyre a Szolnok

megyei kúszászállási általá-nos iskola csapata került, a harmadik helyezést pedig a Somogy megyei kéthelyi ál-talános iskola csapata nyer-te el. A Mosonmagyaróvár városi tanács által adomá-nyozó kupával és értékes emléktárgyakkal jutalmaz-ták őket. (MTI)

Lehetetlen utcanev?

A közlekedésre vonatko-zóan egyetértek „a józan gyalogos” észrevételével, amelyeket Pálffy Katalin cikké tolmácsolt a Délma-gyarország vasárnapi szá-mában, de egy közbeszűrt mondatára válaszulnom kell, nehogy akár megfogalmazó-ja, akár a cikk olvasói azt hisszék, a hallgatás bele-egyezés, azaz hogy valóban „lehetetlen utcanev” az ál-tala kifogásolt *Tarján szé-le*. Azt kérni két gondolat-jel között „a közlekedő em-ber józanságával megáldott gyalogos”: ki találta ki ezt a lehetetlen utcanevet?

Nos, a nép találta ki, a sze-gedi nép, közelebből nyilván azok, akik ezen a tájon laktak, ezelőtt leg-alább 172 esztendővel. Mert-hogy Reizner János város-történeti munkája már 1807-ből említi, hogy itt, a Tar-ján szélen két háziorra való felket osztottak ki (3. kö-tet 129. lapon). A népi név-adás híven tükrözte, hogy valóban ez volt Tarján — másképpen *Tarján* szőlők, *Nagytarján* szőlők — szé-le, határa. Az árvíz utáni utcaelnevezőknek — akár a mai „józan gyalogosnak” — sajnós nem volt kellő ér-zék a hagyományos, népi névadás értékeinek. sajátos ízének, hangulatának, szép-ségének méltánylásához, ezért 1880-ban *Tápai sornak* nevezték el. Szerencsétlenül, több okból is. Egyrészt mert

volt *Tápai utca* is; másrészt mert ez a Tápai sor rosszul tájékoztatta a keresőt, hi-amelyeket Pálffy Katalin cikké tolmácsolt a Délma-gyarország vasárnapi szá-mában, de egy közbeszűrt mondatára válaszulnom kell, nehogy akár megfogalmazó-ja, akár a cikk olvasói azt hisszék, a hallgatás bele-egyezés, azaz hogy valóban „lehetetlen utcanev” az ál-tala kifogásolt *Tarján szé-le*. Azt kérni két gondolat-jel között „a közlekedő em-ber józanságával megáldott gyalogos”: ki találta ki ezt a lehetetlen utcanevet?

Ami szokatlan, nem mind-járt „lehetetlen”. Sőt: ru-házkodásban, gépkocsitpu-sokban, betonházakban uni-formizálódó korunkban kell is a rendhagyó, a szokatlan, hogy ellensúlyozza az egy-formaság szürkeségét, meg-ővön bennünket az elsisvá-rosodástól. A helyi hagyó-mányok — műemlékek, ut-canevek, a szegedi kulturá-lis örökség más jellegzetes-ségei — alkalmak erre az életünket élénkítő, gazdagí-tó szerepre. Csak tudatosan élnünk kell velük, óvniuk és ápolniuk kell őket. Péter László